

Аляксандр Надсан, *Біскуп Часлаў Сіповіч – святар і беларус*, Мінск: Бел-Франс 2004, ss. 300.

W 2004 roku w Mińsku (Republika Białoruś) ukazała się obszerna białoruskojęzyczna monografia pod tytułem *Biskup Czesław Sipowicz – sviatar i bielarus*, będąca wybitnym studium o życiu, twórczości i działalności religijnej Czesława Sipowicza, tytularnego biskupa mariańskiego oraz wizytatora apostolskiego Białoruskiego Kościoła Unickiego na Uchodźstwie.

Monografia jest księgą dużego formatu i liczy 300 stron. Składa się z 23 rozdziałów poprzedzonych przedmową i zakończonych bibliografią publikacji Biskupa oraz indeksem nazwisk.

Autor monografii ks. Aleksander Nadson był bliskim współpracownikiem i po-wiernikiem Biskupa, odgrywając wiodącą rolę w działalności Białoruskiego Ośrodka Unickiego w Londynie, w misyjnej działalności miejscowego Kościoła Unickiego oraz Biblioteki im. Franciszka Skaryny, posiadającej bogate zbiory białorusoznawcze, w tym największe na świecie – zbiory białoruskiego piśmiennictwa emigracyjnego.

W swojej monografii ks. Aleksander Nadson poddał wnikliwej analizie wszystkie etapy pokutniczego życia Biskupa, ze szczególnym uwzględnieniem jego dokonań dusz-pasterskich i organizacyjnych na uchodźstwie. Szczegółowo scharakteryzował także jego dorobek naukowy, publicystyczny oraz kulturowo-narodowy.

Cała monografia ks. Aleksandra Nadsona została oparta na mocnym fundamencie faktologii, szczegółów, konkretnych wydarzeń, poczynań i dokonań biskupa Czesława Sipowicza w różnych okresach Jego życia, ze szczególnym uwzględnieniem jego dzieła jako inicjatora i twórcy Londyńskiego Ośrodka Unickiego.

Omawiana książka ma szczególne znaczenie także dla mnie z tego względu, że dzięki życzliwości biskupa Czesława Sipowicza oraz ks. Aleksandra Nadsona dziesięciokrotnie odwiedziłem Białoruski Ośrodek Unicki w Londynie i wydatnie pogłębiłem swoją wiedzę w zakresie białoruskiego piśmiennictwa emigracyjnego.

Na ostatniej stronie okładki monografii *Biskup Czesław Sipowicz – duchowny i Białorusin* Aleksander Nadson zawarł kwintesencję swojej opinii o postaci Biskupa w sposób następujący:

„On uczynił bardzo wiele, aby przezwyciężyć uprzedzenia i nieporozumienia będące skutkiem wieloletnich wrogich napaści pomiędzy grekokatolikami i prawosławnymi, a także złagodzić nieprzychylność rzymskich katolików wobec zagadnień unijnych; dążył do ugruntowania zaufania i wzajemnego szacunku.

Poza tym często wykorzystywał swój urząd do tego, aby stać się białoruskim «ambasadorem» nie tylko w Kościele, ale także poza nim, szerząc wszędzie wiedzę o Białorusi, o jej historii, kulturze i dążeniach.

W jego działalności zdarzały się błędy i potknięcia, nieraz bolesne. Zresztą inaczej być nie mogło chociażby dlatego, że – jak wielokrotnie to ujmował – «przyszło mu przekładać pierwszą bruzdę». Swoje potknięcia przyjmował z pokorą i nigdy się nie sprzeniewierzał i nie zbacał z obranej na całe życie drogi. Obojętny wobec osobistej sławy, zawsze wyrażał wdzięczność Bogu, którego czcił najbardziej, a także Przenajświętszej Bogurodzicy oraz Świętemu Piotrowi, dla którego żywił szczególne uwielbienie.

Gdyby ktoś zapragnął sformułować najkrótszą charakterystykę biskupa Sipowicza, to prawdopodobnie trudno byłoby znaleźć trafniejsze wyrazy od tych, których użył Święty Paweł: «Z Bożej łaski jestem tym, kim jestem i Jego łaska we mnie nie była daremna».

W moim przekonaniu monografia ks. Aleksandra Nadsona jest wybitnym wkładem w badanie historii uchodźstwa białoruskiego na Zachodzie oraz w proces poznawania bolesnych losów Białoruskiego Kościoła Unickiego tak na ziemi białoruskiej, jak również w szerokim świecie na emigracji.

Najważniejsze religioznawcze publikacje Aleksandra Nadsona:

Сьвяты Кірыл Тураўскі, „Божым Шляхам”, Парыж 1966, № 2 (95), с. 4-9; № 3 (96), с. 3-7; № 4 (97), с. 3-7; № 5 (98), с. 3-9; № 6 (99), с. 5-7.

Сьвяты Кірыл Тураўскі, Лёндан 1968.

Сьвяты Кірыл Тураўскі, „Спадчына”, № 1-2, Менск 1996.

Сьвяты Кірыл Тураўскі, Лёндан 2001.

Друя і Грэка-Каталіцкая Царква на Беларусі, Лёндан 2001.

Магдалена Радзівіл і Грэка-Каталіцкая Царква ў Беларусі, Лёндан 2004.

Біскуп Чэслаў Сіповіч – сьвятар і беларус, Менск 2004.

Aleksander Barszczewski
Katedra Białorusinistyki UW